

UZASADNIENIE

WYROKU W CAŁOŚCI

Decyzją z 28.04.2020 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego po rozpoznaniu wniosku z 18.10.2019 r. odmówił M. B. (1) prawa do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji na podstawie przepisów art. 2 ust. 1 art. 5 ustawy z 31.07.2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2019 r., poz. 1622), argumentując, że orzeczeniem komisji lekarskiej Kasy z 27.04.2020 r. nie stwierdzono u wnioskodawcy niezdolności do samodzielnej egzystencji.

(decyzja k. 118 akt KRUS)

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą wnioskodawca złożył od niej odwołanie, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznania prawa do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

(odwołanie k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie rolniczy organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(odpowiedź na odwołanie k. 8)

W toku postępowania strony podtrzymały zajęte w sprawie stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. B. (1), ur. (...), złożył 18.10.2019 r. wniosek o świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

(wniosek k. 105 akt KRUS).

Odwołujący jest uprawniony do emerytury rolniczej.

(bezsporne)

M. B. (1) nie ma wyuczonego zawodu. Wnioskodawca nie ma orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Odwołujący mieszka razem z żoną w domu jednorodzinnym na wsi. Ma dwie córki i syna. Wszystkie czynności w gospodarstwie wykonują wnuki i dzieci wnioskodawcy. Kilka lat temu odwołujący miał zawał i ma wszczepiony kardiowerter defibrylator. Nie widzi na prawe oko, a leczy się na lewe oko. Wnioskodawcy w wykonywaniu zwykłych czynności życia codziennego musi korzystać z pomocy żony, która m.in. robi zakupy, przygotowuje wnioskodawcy posiłki (np. obiera ziemniaki ponieważ odwołujący nie dałby rady wykonać tego samodzielnie), pomaga mu spożywać posiłki (np. karmi wnioskodawcę zupą ponieważ odwołującemu trzęsie się ręka), pomaga odwołującemu w myciu się, przygotowuje i podaje mu leki ponieważ wnioskodawca nie widzi napisów na lekarstwach i mógłby się pomylić, pomaga mu się ubrać (np. włożyć sweter, czy kurtkę). W piecu pali żona wnioskodawcy. Wnioskodawca po domu porusza się samodzielnie, ale poza dom sam wychodzi jedynie na odległość 20 m, a w wyjściach na dalszą odległość odwołującemu musi pomagać żona, która prowadzi go ulicą. Do kościoła wnioskodawcę i jego żonę zawozi sąsiadka. Emeryturę wnioskodawcy przywozi listonosz. Wnioskodawca nie załatwia sam żadnych spraw w urzędach.

(okoliczności niesporne, a nadto przyznane przez wnioskodawcę w odwołaniu i pełnomocnika wnioskodawcy e-prot. z 25.08.2021 r.: 00:14:58, zeznania wnioskodawcy e-prot. z 25.08.2021 r. 00:03:48 w zw. z 00:11:57)

Lekarz rzeczoznawca Kasy orzeczeniem z 29.01.2020 r. nie stwierdził niezdolności wnioskodawcy do samodzielnej egzystencji.

(orzeczenie k. 113 akt KRUS)

Komisja lekarska KRUS, w oparciu o analizę przedstawionej dokumentacji leczenia i badań dodatkowych, wydała 27.04.2020 r. orzeczenie w dniu 27.04.2020 r., w którym stwierdziła, że stopień naruszenia sprawności organizmu wnioskodawcy nie powoduje niezdolności do samodzielnej egzystencji. Komisja Lekarska Kasy wydała w/w orzeczenie zaocznie z uwagi na stan zagrożenia epidemiologicznego i wprowadzenie przez rząd obostrzeń w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)19.

(orzeczenie k. 117 akt KRUS)

W oparciu o w/w orzeczenie Komisji Lekarskiej Kasy pozwany rolniczy organ rentowy wydał zaskarżoną decyzją z 28.04.2020 r., którą na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 5 ustawy z 31.07.2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji odmówił M. B. (2) prawa do świadczenia uzupełniającego.

(decyzja k. 118 akt KRUS).

W sądowym badaniu otolaryngologicznym, u wnioskodawcy rozpoznano obustronne przytępienie słuchu na pograniczu głuchoty. Zgodnie z wiedzą z zakresu otolaryngologii, społeczna funkcja słuchu u wnioskodawcy jest ograniczona do możliwości porozumiewania się słownego mową głośną. Nie stwierdzono zaburzeń statyki ciała, wnioskodawca porusza się samodzielnie bez pomocy laski. Z perspektywy laryngologicznej, u wnioskodawcy, nie stwierdzono stanu, upoważniającego do uznania go za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji, odwołujący nie wymaga ciągłej opieki drugiej osoby.

(opinia biegłego otolaryngologa k. 19-23)

W sądowym badaniu kardiologicznym u wnioskodawcy rozpoznano przewlekłą chorobę niedokrwienną serca, nadciśnienie tętnicze, ciężką niedomykalność mitralną, niewydolność serca (...), stan po operacji tętniaka aorty brzusznej w 2004 r. Na podstawie analizy dokumentacji medycznej zawartej w aktach sprawy, dokumentacji przedstawionej do wglądu, badania lekarskiego wnioskodawcy biegły sądowy kardiolog ustalił, że stwierdzone u wnioskodawcy nadciśnienie tętnicze, przewlekła choroba niedokrwienna serca, niewydolność serca (...) obniżają sprawność organizmu wnioskodawcy w stopniu nie powodującym niezdolności do samodzielnej egzystencji z punktu widzenia kardiologii.

(opinia biegłego kardiologa k. 25-26)

W sądowym badaniu okulistycznym u wnioskodawcy rozpoznano zwyrodnienie plamki związane z wiekiem obu oczu, praktyczną ślepotę oka prawego, niedowidzenie oka lewego. Z punktu widzenia okulistyki odwołujący z powodu rozpoznanych schorzeń jest osobą jednooczną i słabowidzącą na jedyne oko, wymagającą pomocy innych osób przy poruszaniu się poza domem, korzystaniu ze środków miejskiej komunikacji, robieniu zakupów, przynoszeniu ich do domu, załatwianiu spraw w urzędach i placówkach opieki zdrowotnej. W ocenie okulistycznej odwołujący jest niezdolny do samodzielnej egzystencji od daty złożenia wniosku na stałe.

(opinia biegłego okulisty k. 59)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów załączonych do akt organu rentowego, korelujących z nimi zeznań wnioskodawcy, a także na podstawie opinii biegłych sądowych lekarzy właściwych ze względu na schorzenia odwołującego, uznając, że opinie stanowią w pełni wartościowy dowód w sprawie.

Opinie te zostały sporządzone przez biegłych, o specjalnościach właściwych z punktu widzenia schorzeń, na jakie cierpi wnioskodawca. Opinie biegłych zostały sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzę

zawodową. Biegli, szczegółowo i w sposób pełny, określili schorzenia występujące u badanego oraz ocenili ich znaczenie z perspektywy własnej specjalizacji medycznej dla jego zdolności do samodzielnej egzystencji. Opinie tych biegłych nie zawierają sprzeczności ani braków, które pozbawiałyby je mocy dowodowej, zostały przekonująco uzasadnione, a zawarty w nich końcowy wniosek orzecznicy został przez biegłych logicznie uzasadniony. Z tych przyczyn Sąd uczynił podstawą swoich ustaleń w sprawie opinie tych biegłych przyjmując, że stanowią one w całości pełnowartościowe źródło dowodowe.

Dowód z opinii biegłych, jest jak każdy dowód, oceniany w zestawieniu z całokształtem dostępnego materiału dowodowego i w tym aspekcie. Mając na uwadze powyższe, Sąd przyznał szczególny przymiot opinii biegłego okulisty, który uznał, że odwołujący z powodu rozpoznanych schorzeń jest osobą jednooczną i słabowidzącą na jedyne oko, wymagającą pomocy innych osób przy poruszaniu się poza domem, korzystaniu ze środków miejskiej komunikacji, robieniu zakupów, przynoszeniu ich do domu, załatwianiu spraw w urzędach i placówkach opieki zdrowotnej, a we wnioskach końcowych jednoznacznie stwierdził, że według oceny okulistycznej odwołujący jest niezdolny do samodzielnej egzystencji od daty złożenia wniosku na stałe.

Mając na uwadze argumentację rolniczego organu rentowego, przytoczoną na poparcie zarzutów, do opinii biegłego okulisty, należy, w tym miejscu, wyraźnie wskazać, że w orzecznictwie wyrażany jest pogląd, iż pojęcie "niezdolności do samodzielnej egzystencji" ma szeroki zakres przedmiotowy. Do czynności zabezpieczających codzienną egzystencję, nie należą wyłącznie tzw. czynności samoobsługi jak mycie, ubieranie, samodzielne jedzenie posiłków, ale również nabywanie żywności, przyniesienie jej do domu, ogrzewanie mieszkania, przynoszenie w tym celu wiader z węglem, podstawowe prace porządkowe, niewymagające wysiłku fizycznego i prac na wysokości (tak Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 27 kwietnia 2000 r., III AUa 190/00, OSA 2001/12/44). Te wszystkie okoliczności nie umknęły biegłemu okuliście i w efekcie, zdaniem Sądu Okręgowego, brak podstaw do zakwestionowania jego opinii. Zarzuty pozwanego są de facto, w ocenie Sądu, jedynie polemiką z opinią biegłego okulisty, natomiast nie zawierają merytorycznych argumentów, które mogłyby podważyć wartość dowodową tejże opinii. Rolniczy organ rentowy w zasadzie poprzestał na przedstawieniu jedynie własnej, subiektywnej oceny, wskazując, że nie zgadza się niekorzystnymi dla pozwanego wnioskami orzecznicy biegłego okulisty.

Samo niezadowolenie strony z oceny, przedstawionej przez biegłych, nie uzasadnia potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych biegłych (wyr. SN z 6.10.2009 r., II UK 47/09, L.). Zwracał na to także uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z 8 lipca 1999 r., II UKN 37/99 (OSNAPiUS 2000/20/741) wskazując, że sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je, od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy. Granicę obowiązku, prowadzenia przez sąd, postępowania dowodowego, wyznacza podlegająca kontroli instancyjnej ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy (wyr. SN z 25.9.1997 r., II UKN 271/97, OSNP 1998, Nr 14, poz. 430). Dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 r., II UKN 233/00, L.).

Żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (wyrok SN z 20.10.1999 r., II UKN 158/99, OSNAPiUS 2001/2/51).

Sposób motywowania oraz stopień stanowczości wniosków, wyrażonych w opinii biegłych jest jednym z podstawowych kryteriów oceny dokonywanej przez Sąd, niezależnie od kryteriów zgodności z zasadami wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego oraz podstaw teoretycznych opinii (tak w postanowieniu Sądu Najwyższego z 27.11.2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4 poz. 84). Tylko brak, w opinii, fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 30.06.2000 r., II UKN 617/99, OSNAPiUS 2002/1/26).

Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinia biegłego (biegłych) przekonała strony sporu. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu, który wiążąco ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę. Sąd nie może

też zająć stanowiska odmiennego co do stanu zdrowia wnioskodawcy, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego, innej niż wyrażona w opiniach biegłych. (por wyroku Sądu Najwyższego z 13.10.1987 r., II URN 228/87, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 4.07.2018 r., III AUa 1328/17, Legalis numer 1824314).

Podkreślić należy, również, iż dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28.02.2001 r., II UKN 233/00, L.).

Z tych względów Sąd postanowił pominąć wnioski dowodowe KRUS.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Prawo do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji regulują przepisy ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1622).

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 w/w ustawy, świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Świadczenie uzupełniające przysługuje od miesiąca, w którym zostały spełnione warunki wymagane do jego przyznania, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o to świadczenie o czym stanowi art. 6 w/w ustawy.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było jedynie to, czy ubezpieczony jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

W sprawie niespornym jest, że wnioskodawca jest uprawniony do emerytury rolniczej.

Termin "niezdolność do samodzielnej egzystencji" mieści w sobie tak opiekę, oznaczającą pielęgnację, czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp., jak również pomoc w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat, składanie wizyt u lekarza (por. wyrok SA w Szczecinie z 6 września 2012 r., III AUa 372/12, LEX nr 1217775).

W wyroku z 19.10.2017 r., III AUa 872/16 (LEX nr 2427732) Sąd Apelacyjny w Szczecinie trafnie przy tym wskazał, że sam termin "niezdolność do samodzielnej egzystencji" zdefiniowany w art. 13 ust. 5 ustawy emerytalno-rentowej oznacza spowodowaną naruszeniem sprawności organizmu konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy drugiej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Pojęcie to ma zatem szeroki zakres przedmiotowy. Trzeba przy tym odróżnić opiekę oznaczającą pielęgnację, czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp., od pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat, składanie wizyt u lekarza (tak też SA w Katowicach w wyroku z 21.02.2002 r., III AUa 1333/01, OSA 2003/7/28). Stanowisko to Sąd Okręgowy traktuje jako własne.

Sąd Okręgowy w całości także podziela wyrażany od dawna w orzecznictwie pogląd, że w ujęciu ustawowym osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji jest nie tylko osoba całkowicie bezradna, czy też obłożnie chora, ale również taka, która jest wystarczająco sprawna, aby samodzielnie wykonywać podstawowe czynności dnia codziennego, lecz z uwagi na trudności w poruszaniu się lub inne poważne upośledzenie sprawności potrzebuje pomocy w tych sprawach, które wymagają opuszczenia domu (por. wyrok SA w Białymstoku z 11.12.2012 r., III AUa 379/12, Legalis nr 715092).

Przyjęcie niezdolności do samodzielnej egzystencji, wymaga ustalenia, że dana osoba, ze względu na naruszenie sprawności organizmu, wymaga stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby, w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

W zakresie oceny zdolności wnioskodawcy do samodzielnej egzystencji, przeprowadzono dowód z opinii biegłych, z których dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy kluczową ostatecznie okazała się opinia biegłego okulisty.

Biegły okulista rozpoznał u wnioskodawcy zwyrodnienie plamki związane z wiekiem obu oczu, praktyczną ślepotę oka prawego, niedowidzenie oka lewego i stwierdził, że z punktu widzenia okulistyki odwołujący z powodu rozpoznanych schorzeń jest osobą jednooczną i słabowidzącą na jedyne oko, wymagającą pomocy innych osób przy poruszaniu się poza domem, korzystaniu ze środków miejskiej komunikacji, robieniu zakupów, przynoszeniu ich do domu, załatwianiu spraw w urzędach i placówkach opieki zdrowotnej. Sąd Okręgowy uznając opinię biegłego okulisty za w pełni wartościowy środek dowodowy zważył, że z jednoznacznych wniosków końcowych z opinii okulistycznej wynika, że odwołujący jest niezdolny do samodzielnej egzystencji, od daty złożenia wniosku na stałe.

Dokonując takiej oceny, Sąd Okręgowy, w całości podzielił, utrwalone w judykaturze zapatrywania, że niezdolność do samodzielnej egzystencji występuje, nawet wtedy, gdy osoba całkowicie niezdolna do pracy, może wypełniać niektóre z elementarnych czynności życiowych we własnym zakresie, np. zje posiłek przygotowany przez inną osobę, o ile w pozostałym zakresie jest pozbawiona praktycznej możliwości egzystowania w humanitarnych warunkach bez koniecznej stałej lub długotrwałej pomocy ze strony osoby drugiej (tak m.in. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 20 czerwca 1995 r., III AUr 551/95, OSA 1995 r., nr 7-8, poz. 56, Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 5 września 2013 r., III AUa 1642/12, a także w wyroku z 25 września 2015 r., III AUa 1007/14, L.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 47714 §2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, orzekając jak w sentencji wyroku.

A.P.

ZARZĄDZENIE

Odpis uzasadnienia doręczyć pełnomocnikowi Prezesa KRUS (k. 115)